

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobce: **R. J.**, zast. JUDr. Petrem Langerem, Ph.D., LL.M., advokátem, se sídlem Sokolská třída 1331/31, Ostrava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 2. 7. 2015, č. j. 18 Ad 58/2014 - 70, ve znění opravného usnesení ze dne 22. 7. 2015, č. j. 18 Ad 58/2014 - 75,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III.** Soudem ustanovenému zástupci žalobce, JUDr. Petru Langerovi, Ph.D., LL.M., advokátovi, se sídlem Sokolská třída 1331/31, Ostrava, **s e p ř i z n á v á** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti ve výši celkem 11.749 Kč. Tato částka bude zástupci žalobce vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Předcházející řízení

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 8. 8. 2014, č. j. X, zamítla námítky žalobce a potvrdila své rozhodnutí ze dne 17. 6. 2014, č. j. X, jímž zamítla žádost žalobce o invalidní důchod pro nesplnění podmínek dle § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Žalobce nebyl podle posudku posudkového lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení Plzeň – město ze dne 28. 5. 2014 invalidní, protože mu poklesla v důsledku dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pracovní schopnost pouze o 30 %.

[2] Žalobu podanou dne 15. 8. 2014 postoupil Krajský soud v Plzni usnesením ze dne 25. 8. 2014, č. j. 16 Ad 62/2014 - 11, místně příslušnému Krajskému soudu v Ostravě.

[3] Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 2. 7. 2015, č. j. 18 Ad 58/2014 - 70, ve znění opravného usnesení ze dne 22. 7. 2015, č. j. 18 Ad 58/2014 - 75, žalobu zamítl, žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení a ustanovenému zástupci žalobce určil odměnu za zastupování. Krajský soud konstatoval, že žalobce k datu vydání rozhodnutí žalované nebyl invalidní, protože pokles jeho pracovní schopnosti činil 30 %; tento závěr vyplýval z posudků, které nechal vyhotovit krajský soud, a to posudku posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 14. 11. 2014 a doplňujícího posudku ze dne 6. 5. 2015. Posudková komise posuzovala zdravotní stav žalobce za přítomnosti psychiatra, tedy lékaře zabývajícího se zdravotním postižením, které dominantní příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce. Krajský soud přitom považoval oba posudky za úplné, protože žalobce sám potvrdil, že jinými onemocněními než těmi, která byla uvedena v diagnostickém souhrnu posudku, netrpí. Zároveň v obou posudcích byla hodnocena veškerá dostupná zdravotní dokumentace žalobce.

II.

Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[4] Kasační stížností doručenou dne 17. 8. 2015 zdejšímu soudu napadl žalobce (dále též „stěžovatel“) nadepsaný rozsudek krajského soudu. Stěžovatel namítá, že krajský soud se nevypořádal se všemi pro věc rozhodnými skutečnostmi, a to včetně námitek proti postupu posudkové komise. Posudková komise při zpracování obou posudků fakticky nezkoumala celkový zdravotní a duševní stav stěžovatele, a proto posudky nesplňují požadavek celistvosti, úplnosti a přesvědčivosti. Vycházela sice z vězeňské zdravotnické dokumentace, ale nevypořádala se s lékařskými zprávami, které stěžovatel předložil soudu.

[5] Stěžovatel dále poukazuje i na pochybení krajského soudu, který se nevypořádal s posudkovým závěrem, že se stav stěžovatele jeví jako stabilizovaný. Pokud by byl zdravotní stav stěžovatele skutečně stabilizovaný, nebylo by v posudku uvedeno, že se „jeví“ jako stabilizovaný. Stěžovatel trpí od roku 1998 emočně nestabilní poruchou a od roku 2006 bipolární poruchou osobnosti. V důsledku toho dochází ke konfliktům se spoluvězni, stěžovatel trpí častými depresemi, paranoidními a suicidními stavy, a to nikoli pouze z důvodu, že není ve věznici pracovně zařazen. Uvedené skutečnosti měla vzít posudková komise v úvahu a zvýšit dle § 3 vyhlášky č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity, hodnocení poklesu stěžovatelovy pracovní schopnosti. Zároveň měla vzít posudková komise v potaz, že stěžovatel je omezen na svobodě a není vystaven stresu každodenního života; to ale neznamená, že porucha jeho osobnosti je v latentní fázi.

[6] Popsané stavy stěžovatele měly být hodnoceny při posuzování nároku na přiznání invalidního důchodu. Pokud nevyplývají z předložených lékařských zpráv, měl soud povolát znalce k posouzení zdravotního stavu stěžovatele. Stěžovatel totiž jako osoba omezená na svobodě neměl možnost k žádosti o přiznání invalidního důchodu předložit relevantní podklady a lékařské zprávy. Neúplné a nepřesvědčivé posouzení dlouhodobě nepříznivého zdravotního a duševního stavu považuje stěžovatel za vadu, která vedla k nesprávnému posouzení podmínek v § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění.

[7] Závěrem stěžovatel poukazuje na to, že byl zkrácen na svých právech, neboť se nemohl účastnit jednání posudkové komise, nebyl seznámen s jejími závěry a jeho zdravotní stav nebyl

pokračování

znalecky zkoumán, ačkoli to v řízení před soudem navrhoval. Jako osoba omezená na osobní svobodě požadoval objektivní zhodnocení zdravotního stavu, protože doložené zdravotní zprávy neodráží skutečný průběh jeho nemoci. Stěžovatel je přesvědčen, že závěr posudků ohledně poklesu pracovní schopnosti o 30 % je nesprávný a neobjektivní. Podle jeho názoru zde byl důvod pro stanovení výměry ve výši nejméně 35 %. Pokud posudková komise vycházela pouze ze zdravotních zpráv, aniž by se zabývala námitkami, které stěžovatel vznesl, pochybila a stejně tak pochybil soud.

[8] Žalovaná se ve lhůtě stanovené zdejším soudem ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III.

Posouzení kasační stížnosti

[9] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal podmínky pro řízení o kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku [§ 106 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)], je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[10] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti a jejím doplnění. Neshledal přitom vady podle ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti. Stěžovatel podal kasační stížnost z důvodu nesprávného posouzení právní otázky [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], vady řízení před správním orgánem [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.] a nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

[11] Kasační stížnost není důvodná.

[12] Ze správního spisu zjistil zdejší soud tyto podstatné skutečnosti:

[13] Posudkem ze dne 14. 11. 2014, č. j. 2014/2778-OS, posoudila Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Ostravě (dále jen „posudková komise“) na žádost krajského soudu zdravotní stav stěžovatele. Vycházela přitom z nálezu MUDr. J. B. ze dne 13. 5. 2014, který byl zpracován ve Věznici Plzeň, z nálezu MUDr. H. ze dne 24. 4. 2014 v oblasti psychologie, profesního dotazníku ze dne 18. 4. 2014 a výpisu ze zdravotní dokumentace MUDr. R. ze dne 30. 6. 2014. Zmínila i psychiatrické vyšetření ze dne 6. 11. 2014, na základě něhož MUDr. H. zhodnotila osobnost stěžovatele jako psychicky kompenzovanou. Posudková komise z dostupné lékařské dokumentace dospěla k závěru, že stěžovatel trpí smíšenou poruchou osobnosti, poruchou přizpůsobení, polymorfním abusem psychotropních látek v anamnéze. Dále je jeho stav po VHC, TE a konstatovala řezné poranění šlach a tepny levé horní končetiny bez následků. Smíšená porucha osobnosti je v současné době kompenzovaná a podle psychiatrické dokumentace bez známek psychózy, deprese, při toxikomanii v anamnéze. Snížení pracovní schopnosti posudková komise zhodnotila dle kapitoly V položky 7b vyhlášky o posuzování invalidity na dolní hranici psychického postižení ve výši 30 %.

[14] Protokolem ze dne 5. 3. 2015, č. j. 18 Ad 58/2014 - 45, zaznamenal krajský soud průběh jednání. Žalobce uvedl, že na podané žalobě trvá. S posudkem posudkové komise nesouhlasil a její závěry chtěl zpochybnit lékařskými nálezy, které měly být v průběhu jednání předloženy jeho právní zástupkyní. Žalobce na dotaz uvedl, že diagnostický souhrn jeho zdravotnických omezení uvedený v posudku odpovídal skutečnosti a že jinými omezením netrpí. Zastával názor,

že by měl být v řízení před soudem vyhotoven odborný lékařský posudek. I když byl posuzován v roce 2012, nebyl posudek nařízen a vyhotoven. Žalobce dále nebyl schopen označit zdravotní dokumentaci, kterou by posudkové orgány neměly k dispozici. Zástupkyně žalobce uvedla, že byl hospitalizován v Psychiatrické nemocnici Bohunice a založila do spisu přípis uvedeného zařízení ze dne 6. 2. 2015. Zároveň předložila zprávy z Psychiatrické léčebny v Opavě ze dne 22. 12. 1997, 24. 11. 2005, 27. 1. 2010, 30. 11. 2010, 30. 12. 2010 a 19. 10. 2012. K lékařským nálezům dodala, že měly být posudkovou komisí zhodnoceny. Na dotaz uvedla, že oproti posudkům přiložená lékařská dokumentace dokládá, že posudková komise nehodnotila dostatečně pracovní způsobilost žalobce. Podle posudku je zdravotní stav žalobce na medikaci kompenzován a je schopen lehké fyzické práce psychicky méně náročné, ale v rámci výkonu trestu odnětí svobody žalobce takové práce schopen není.

[15] Doplnujícím posudkem ze dne 6. 5. 2015, č. j. 2015/757-OS, posudková komise setrvala na svém závěru, že stěžovatel nebyl k datu vydání rozhodnutí žalované invalidní podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, jelikož nešlo o pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 35 %. Posudková komise vycházela oproti předchozímu posudku navíc i z dodatečně stěžovatelem předložené psychiatrické dokumentace od roku 1997. Posudková komise diagnostikovala u stěžovatele smíšenou poruchu osobnosti s poruchou přizpůsobení, polymorfní abusus psychotropních látek v anamnéze, dále v anamnéze i stp. VHC, TE a řezné poranění šlach a tepny levé dolní končetiny bez residua. Zdravotní postižení typu „smíšené poruchy osobnosti“ označila za kompenzované, bez známek psychózy, deprese, při toxikomanii v anamnéze. Postižení bylo hodnoceno dle kapitoly V položky 7b vyhlášky o posuzování invalidity na dolní hranici bodového rozsahu ve výši 30 %. Od posledního posouzení v roce 2012 není totiž progrese stavu a tento stav se jeví jako trvale stabilizovaný. Postižení nebylo možné hodnotit vyšším procentuálním poklesem pracovní schopnosti, protože nebylo zejména doloženo narušené pracovní a společenské fungování, závažnost poruchy maladaptivního chování, opakované situační dekompenzace s případnou nutností hospitalizace v psychiatrické léčebně a nejsou ani zmíněné další závažné somatické poruchy. Zároveň nebyl ani těžce narušen výkon denních aktivit, funkčně významné poruchy osobnosti provázané dalším závažným duševním postižením či těžké narušení adaptability. Nejednalo se ani o těžké postižení psychických funkcí v rámci dalších psychických chorob jako simplexní schizofrenie, schizotypní poruchy, nezvládnutelná pudová primitivní jednání nebo stavy během poskytování ústavní péče. Psychický stav posuzovaného byl na medikaci kompenzován a jeho subjektivní potíže neměly korelát v doložených odborných nálezech.

[16] Pod č. j. 18 Ad 58/2014 - 58 je evidována žádost o povolení nahlédnout do spisu ze dne 30. 6. 2015 a téhož dne nahlédl zástupce žalobce do spisu krajského soudu.

III. a)

Námítka nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu

[17] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tvrzenou nepřezkoumatelností rozsudku krajského soudu [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], protože absence této zásadní vady rozsudku je podmínkou pro věcný přezkum dalších kasačních námitek (viz např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 8. 3. 2005, č. j. 3 As 6/2004 - 105, č. 617/2005 Sb. NSS, všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na: www.nssoud.cz).

[18] Podle konstantní judikatury se za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů považuje například takové rozhodnutí, v němž nebyly vypořádány všechny žalobní námítky, dále rozhodnutí, z jehož odůvodnění není zřejmé, proč právní argumentaci účastníka řízení soud považoval za nedůvodnou a proč žalobní námítky považoval za liché, mylné

pokračování

nebo vyvrácené, rozhodnutí, z něhož není zřejmé, jak byla naplněna zákonná kritéria, případně by nepřezkoumatelnost rozhodnutí byla dána tehdy, pokud by spis obsahoval protichůdná sdělení a z rozhodnutí by nebylo zřejmé, které podklady byly vzaty v úvahu a proč (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2007, č. j. 6 Ads 87/2006 - 36, č. 1389/2007 Sb. NSS; ze dne 23. 6. 2005, č. j. 7 As 10/2005 - 298, č. 1119/2007 Sb. NSS; ze dne 11. 8. 2004, č. j. 5 A 48/2001 - 47, č. 386/2004 Sb. NSS; ze dne 17. 9. 2003, č. j. 5 A 156/2002 - 25, č. 81/2004 Sb. NSS).

[19] Ačkoli stěžovatel namítá nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu, neuvádí žádné konkrétní důvody, v čem jeho nepřezkoumatelnost spatřuje. Nejvyšší správní soud oproti jeho názoru shledal napadený rozsudek krajského soudu srozumitelným a dostatečně odůvodněným. Krajský soud posoudil případ na základě lékařských posudků, které vycházely z veškeré dostupné lékařské dokumentace stěžovatele. Stěžovatel zároveň při jednání potvrdil, že netrpěl jinými obtížemi než těmi, které byly popsány v lékařských posudcích. Nejvyšší správní soud proto neshledal nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu a případ mohl věcně přezkoumat.

III. b)

Přezkum posouzení dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele

[20] Předmětem jednotlivých kasačních námitek je posouzení, zda byl správně posudkově zhodnocen dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav stěžovatele, který je příčinou poklesu jeho pracovní schopnosti. Zatímco posudková komise určila pokles pracovní schopnosti ve výši 30 %, stěžovatel se domnívá, že procentní výměra poklesu jeho pracovní schopnosti by měla být minimálně 35 %.

[21] Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění „[p]ojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %“.

[22] Podle § 39 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění „[p]ři určování poklesu pracovní schopnosti se vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu, a) zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, b) zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav, c) zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, d) schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával, e) schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %, f) v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek“.

[23] Nejvyšší správní soud opakovaně judikuje, že posouzení zdravotního stavu a souvisejícího zbytkového pracovního potenciálu je věcí odborně medicínskou, k níž nemá soud potřebné odborné znalosti, a proto se vždy obrací k osobám, které jimi disponují, aby se k těmto otázkám vyjádřily. Pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění zdravotní stav a pracovní schopnost fyzických osob posuzuje Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise, jak vyplývá z § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Ads 34/2003 - 82, č. 526/2005 Sb. NSS). V posudku takové odborné lékařské komise se přitom hodnotí nejenom celkový zdravotní stav a dochované pracovní schopnosti pojištěnce, nýbrž se v něm zaujímají i posudkové závěry o invaliditě a jejím vzniku. Tento posudek je tedy v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem, na nějž je soud při nedostatku odborné erudice odkázán, a proto je zapotřebí klást zvýšený důraz na jeho jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost. Posudek, který se zpracovává v řízení o žalobě proti rozhodnutí o invalidním důchodu, lze však považovat za úplný a přesvědčivý jen v případě, že se v něm posudková komise

vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihledne k potížím udávaným žalobcem a tyto své posudkové závěry jednoznačně a konkrétně zdůvodní. Případné chybějící či nepřesně formulované náležitosti posudku způsobující jeho nepřesvědčivost nebo neúplnost přitom nemůže soud nahradit vlastní úvahou, jelikož pro to nemá potřebnou odbornou erudici (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2003, č. j. 5 Ads 22/2003 - 48; ze dne 25. 11. 2003, č. j. 5 Ads 42/2003 - 61, č. 511/2005 Sb. NSS, nebo ze dne 9. 2. 2006, č. j. 6 Ads 25/2004 - 58).

[24] Stěžovatel namítá, že posudková komise vycházela předně z vězeňské zdravotnické dokumentace a nijak se nevypořádala s dalšími lékařskými zprávami, které jí stěžovatel doložil. Posudková komise ale již v posudku ze dne 14. 11. 2014, č. j. 2014/2778-OS, vycházela mimo uvedené dokumentace i z lékařského nálezu v oblasti psychologie ze dne 24. 4. 2014, profesního dotazníku ze dne 18. 4. 2014 a výpisu ze zdravotní dokumentace MUDr. R. ze dne 30. 6. 2014; součástí je i výsledek psychiatrického vyšetření, které stěžovatel podstoupil dne 6. 11. 2014. V doplňujícím posudku ze dne 6. 5. 2015, č. j. 2015/757-OS, posudková komise navíc zohlednila i dodanou psychiatrickou dokumentaci od roku 1997, u níž dospěla k závěru, že odpovídá novějším podkladům.

[25] Pokud stěžovatel poukazuje na znění posudkového závěru, podle něhož se jeho stav pouze „jeví“ jako stabilizovaný, napadá toliko posudek posudkové lékařky České správy sociálního zabezpečení v Plzni ze dne 5. 8. 2014, č. j. LPS/2014/338-NR-PLZ_CSSZ. Naproti tomu oba posudky, které nechal vyhotovit krajský soud, obsahují jasné sdělení, že „[...] *rozhodující příčinou u posuzovaného je zdravotní postižení typu „smíšené poruchy osobnosti“, v současné době kompenzované, dle psychiatrické dokumentace bez známek psychózy, deprese, při toxikomanii v anamnéze*“. Ohledně výkladu posudku posudkové lékařky, který byl podkladem rozhodnutí žalované, proto nemá zdejší soud žádné pochybnosti. Posudková komise konstatovala u stěžovatele především smíšenou poruchu osobnosti s poruchou přizpůsobení. S ohledem na tento zdravotní stav bude stěžovatel přirozeně pociťovat určité problémy sám se sebou i v kolektivu (intra- i interpersonální). Posudková komise ale u stěžovatele neshledala časté deprese, paranoidní a suicidní stavy, jak tvrdil. Při zkoumání poklesu pracovní schopnosti se vychází z výsledku funkčních vyšetření (§ 39 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění), nikoli ze subjektivních pocitů a stesků účastníka řízení (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2009, č. j. 4 Ads 81/2009 - 46). Uvádí-li stěžovatel projevy své duševní nemoci, není je zdejší soud oprávněn hodnotit, nýbrž musí vycházet z dostupných lékařských posudků, ve kterých posudková komise tyto potíže kvalifikovala snížením pracovní schopnosti toliko o 30 %. Přitom míra snížení pracovní schopnosti je určena na samé dolní hranici rozpětí dle kapitoly V položky 7b vyhlášky o posuzování invalidity právě z toho důvodu, že je stěžovatel stabilizován a absentují jmenované závažné projevy onemocnění.

[26] Stěžovatel dále uvádí, že k prokázání jeho tvrzení měl být přizván znalec, který by posoudil jeho zdravotní stav, protože neměl jako osoba omezená na svobodě možnost předložit relevantní podklady a lékařské zprávy. Z judikatury zdejšího soudu vyplývá, že soud si sám vyžádá důkaz znaleckým posudkem k otázce zdravotního stavu pouze ve výjimečných případech, kdy nelze odstranit pochybnosti ohledně skutkového stavu (srov. přiměřeně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2003, č. j. 4 Ads 40/2003 - 217). Orgánem příslušným k posouzení zdravotního stavu v řízení před soudem jsou totiž ze zákona především posudkové komise (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2004, č. j. 3 Ads 3/2004 - 89). Pokud jejich posudek z hlediska přesvědčivosti a úplnosti nevzbuzuje žádné pochybnosti a nejsou-li v řízení zjištěny jiné skutečnosti, které by nebyly v souladu s učiněnými závěry, stává se stěžejním důkazem, a tedy není potřeba další znalecký posudek (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2003, č. j. 5 Ads 22/2003 - 48).

pokračování

[27] Nejvyšší správní soud shledal v nyní posuzovaném případě posudky, které byly vydány v řízení před krajským soudem, za dostatečně úplné a přesvědčivé k tomu, aby se staly podkladem pro posouzení stupně invalidity. Posudky vychází jak z vězeňské lékařské dokumentace, tak z dalších lékařských zpráv a psychologických nálezů. Vhodné je v této souvislosti poukázat na skutečnost, že sám stěžovatel dne 5. 3. 2015 při jednání před krajským soudem na dotaz uvedl, že diagnostický souhrn jeho zdravotnických omezení uvedený v posudku odpovídal skutečnosti. Zároveň nebyl schopen jmenovat další podklady, které by posudkové orgány neměly k dispozici. I s ohledem na jednání stěžovatele je zřejmé, že skutkový stav byl zjištěn natolik, že nebylo nutné nechat vyhotovit dodatečný znalecký posudek. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že prostý nesouhlas s posudkovým hodnocením, které je v rozporu s představou stěžovatele, je sice pochopitelný, nejedná se ale o právně relevantní skutečnost. Posudková komise správně posuzovala aktuální zdravotní stav stěžovatele k datu vydání napadeného rozhodnutí, protože nelze přiznat invaliditu na základě očekávání vývoje zdravotního postižení stěžovatele v budoucnosti s ohledem na nejistotu vývoje zdravotního stavu a samotný text zákona (srov. minulý čas slovesa „nastat“ v § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění). Pokud se stěžovatel domnívá, že se jeho zdravotní stav zhorší ve chvíli, kdy opustí výkon trestu odnětí svobody a bude vystaven stresu každodenního života, pak pokud by i v souvislosti s těmito skutečnostmi v budoucnu ke zhoršení zdravotního stavu stěžovatele došlo, může opětovně o invalidní důchod požádat.

[28] K otázce osobní přítomnosti při jednání posudkové komise zdejší soud dlouhodobě judikuje, že přímé osobní vyšetření posuzovaného by mělo být pravidlem, které ale nemůže platit bezvýjimečně. Vždy musí být totiž náležitě zohledněny konkrétní okolnosti projednávaného případu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2011, č. j. 4 Ads 82/2011 - 8). Posudková komise vycházela při posuzování zdravotního stavu stěžovatele mimo jiné i z psychiatrického vyšetření ze dne 6. 11. 2014, během něhož MUDr. H. neshledala u stěžovatele známky psychózy, deprese a suicidálních tendencí; stěžovatel byl v rámci osobnosti psychicky kompenzován. Ačkoli tedy stěžovatel namítá porušení svých práv, protože nebyl přizván k jednání posudkové komise, neuvádí, jakým konkrétním způsobem k porušení jeho práv došlo, tj. jaká skutková zjištění mohla přinést jeho osobní účast během jednání posudkové komise. Obdobně pokud stěžovatel brojí proti tomu, že nebyl seznámen se závěrem doplňujícího posudku posudkové komise, neshledal v tom zdejší soud podstatnou vadu řízení, protože se dne 30. 6. 2015 se závěrem posudkové komise seznámil jeho zástupce při nahlížení do soudního spisu. Ani tato kasační námitka proto není důvodná.

[29] Institut invalidního důchodu slouží k zabezpečení občanů, kteří ztratili způsobilost pracovat z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, nebo jejichž způsobilost k práci byla v důsledku této skutečnosti výrazně snížena (srov. Tröster, P. a kol. Právo sociálního zabezpečení. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. s. 160 a dále). Jinými slovy, nejedná se o nástroj k řešení hmotné nouze občanů. Pokud se stěžovateli nedostává finančních prostředků k zajištění potřebných léků, může se například obrátit v rámci zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, na krajskou pobočku úřadu práce k přiznání dávky pomoci v hmotné nouzi.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[30] Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Proto ji zdejší soud zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[31] O náhradě nákladů řízení o žalobě a řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud na základě § 60 odst. 1 (ve spojení s § 120) s. ř. s. Stěžovatel nemá vzhledem k výsledku řízení právo na náhradu nákladů řízení. Náhradu nákladu řízení žalované zákon potom přímo vylučuje (§ 60 odst. 2 s. ř. s.).

[32] Stěžovateli byl usnesením krajského soudu ze dne 7. 1. 2015, č. j. 18 Ad 58/2014 - 30, ustanoven zástupce JUDr. Petr Langer, Ph.D., LL.M., advokát (dále jen „zástupce“). Nejvyšší správní soud přiznal zástupci odměnu za 2 úkony právní služby (sepsání kasační stížnosti, další porada s klientem přesahující jednu hodinu) dle § 11 odst. 1 písm. c) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, a to ve výši 1.000 Kč za úkon (srov. § 9 odst. 2 a § 7 bod 3 advokátního tarifu) a náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč za úkon (srov. § 13 odst. 3 advokátního tarifu), tj. celkem 2.600 Kč. Zástupce zároveň doložil výdaje spojené s cestou z Ostravy do Věznice Plzeň a zpátky (celkem 946 km), kterou podstoupil dne 14. 7. 2015. Zástupci přísluší náhrada cestovného doloženým osobním motorovým vozidlem se spotřebou 5,3 litru nafty na 100 km. Podle § 1 písm. a) vyhlášky č. 328/2014 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad, činí sazba náhrady za 1 km jízdy osobního silničního vozidla 3,70 Kč a dle § 4 písm. c) téže vyhlášky činí výše průměrné ceny motorové nafty za 1 litr pohonné hmoty 36,10 Kč; žalobce má celkem nárok na 5.310,1818 Kč $[(36,10 * 5,3 / 100) + 3,70] * 946$. Zástupci také přísluší náhrada za promeškaný čas za 18 půlhodin (cesta do místa, které není sídlem nebo bydlištěm advokáta) dle § 14 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu ve výši 100 Kč za 1 půlhodinu (srov. § 14 odst. 3 advokátního tarifu), tj. celkem 1.800 Kč. Zástupci v souhrnu přísluší 9.710,1818 Kč $[2.600 + 5.310,1818 + 1800]$. Po zvýšení o DPH (zástupce je plátcem DPH) celková výše odměny a náhrady hotových výdajů činí 11.749 Kč (zaokrouhleno dolů). Tato částka bude ustanovenému zástupci stěžovatele vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu, neboť náklady právního zastoupení stěžovatele nese stát.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. října 2015

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu